

Antwoord van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op vragen van de leden Van Gent en Vendrik (GroenLinks) over de interne verhuizing van de bewindslieden van OCW (ingezonden 30 maart 2004).

1. Heeft u kennisgenomen van de berichtgeving over de zeer kostbare interne verhuizing van de politieke en ambtelijke top van het ministerie van OCW?

In diverse media is aandacht besteed aan de verbouwing in de Hoftoren waarin het departement van OCW is gevestigd. Van een zeer kostbare interne verhuizing is echter geen sprake. De uitgaven van de verhuizing waren voorzien en zijn beperkt in omvang.

2. Klopt het dat deze interne verhuizing met name te maken heeft met de positionering van de bewindslieden ten opzichte van de ambtelijke top?

Neen. Tijdens de demissionaire status van Balkenende I bestond onduidelijkheid over het aantal (twee of drie) bewindspersonen dat benoemd zou worden voor het ministerie van OCW. Daarom zijn beslissingen over de definitieve ligging en inrichting van de werkkamers van de bewindspersonen aangehouden tot het aantreden van de bewindspersonen van het kabinet-Balkenende II. Dat er verbouwingen nodig zouden zijn om de bouw van de Hoftoren af te ronden was dus van meet af aan duidelijk. Bij de financiering van de Hoftoren is dan ook rekening gehouden met deze verbouwingen. Daarnaast bleek, net als bij vrijwel elk nieuw gebouw dat in gebruik wordt genomen, ook bij de Hoftoren dat na de oplevering en verhuizing een aantal functionele aanpassingen nodig was. In de praktijk bleek onder meer dat de huisvesting van de ambtelijke top in de hoogbouw en van de politieke top in de laagbouw van de Hoftoren niet efficiënt was voor de werkprocessen van de politieke en ambtelijke top en hun ondersteuning. De verbouwing en verhuizing op de vijfde etage zijn ook aangegrepen om de fysieke afstand tussen de ambtelijke en politieke top te verkleinen.

3. Hebben er, naast deze positionering, nog andere overwegingen een rol gespeeld bij deze interne verhuizing (zoals bijvoorbeeld een beter uitzicht voor de bewindslieden)?

Deze verbouwing maakt deel uit van de afronding van de bouw en de oplevering van het gebouw. Bij de financiering van de Hoftoren is dan ook rekening gehouden met verbouwingen en met (onvoorziene) aanpassingen die nodig zouden zijn na oplevering en ingebruikname. De verbouwing, waarmee een adequate voorziening is gecreëerd voor de ontvangst van de bezoekers van de bewindslieden, is ook aangegrepen om de beveiliging van de bewindslieden te verbeteren en om de fysieke afstand tussen de ambtelijke en politieke top te verkleinen.

4. Vindt u het redelijk dat voor deze herpositionering tweehonderdduizend euro publiek geld wordt aangewend? Is dit wat u verstaat onder 'beleidsprioriteit geven aan het onderwijs'?

Het kabinet wil inderdaad beleidsprioriteit geven aan het onderwijs. Bij de beslissing om deze aanpassingen te realiseren is rekening gehouden met de hiervoor benodigde publieke middelen. Voor meer informatie over de gemaakte verbouwingskosten wordt verwezen naar het antwoord op vraag 7.

5. Deelt u de mening dat ook de ambtelijke top intern had kunnen verhuizen?

Neen. Zoals hierboven reeds aangegeven is de besluitvorming over de definitieve ligging en inrichting van de werkkamers van de bewindspersonen aangehouden tot het aantreden van de bewindspersonen van het kabinet-Balkenende II. Dat er aanpassingen nodig zouden zijn was van meet af aan duidelijk.

Als de ambtelijke top alleen was verhuisd was er ook een verbouwing nodig geweest omdat de indeling in één bouwdeel (de laagbouw in dit geval) niet geschikt was voor de huisvesting van de politieke en ambtelijke top en haar secretariaten.

6. Waren de voorzieningen voor beveiliging, sprinklers en geluiddichte muren reeds aangebracht in de oorspronkelijke werkkamers voor de bewindslieden?

In alle werkkamers van het departement zijn sprinklers aangebracht. Ook in de oorspronkelijke werkkamers van de bewindslieden waren een alarmknop en geluiddichte muren aangebracht. De oorspronkelijke werkkamers van de politieke top waren door de situering echter moeilijker te beveiligen. Door deze te verplaatsen en door de toegankelijkheid van de gangen te verkleinen is het voor bezoekers lastiger om ongezien de kamers van de bewindspersonen binnen te lopen.

7. Vindt u het in deze tijd van matiging te verkopen dat er tweehonderdduizend euro extra wordt uitgegeven aan de verplaatsing van de werkkamers?

Bij de financiering van de Hoftoren is rekening gehouden met verbouwingen en (onvoorziene) aanpassingen die nodig zouden zijn na oplevering en ingebruikname van het gebouw. Zoals hierboven reeds aangegeven zijn beslissingen over de definitieve ligging en inrichting van de werkkamers van de bewindspersonen aangehouden tot het aantreden van de bewindspersonen van het kabinet-Balkenende II.

Na het aantreden van het kabinet-Balkenende II is besloten om de verbouwingen en noodzakelijke aanpassingen eerst ná de oplevering van de Hoftoren te doen plaatsvinden. Aanpassingen zouden namelijk leiden tot vertraging van de oplevering van het gebouw met de daarbij behorende kosten.

Mocht zijn overgegaan tot een verbouwing van de vijfde verdieping voor de oplevering, dan zou dit hebben geleid tot een mogelijke vertraging van twee à drie maanden met een kostenpost aan bouwrente van circa € 600.000 per maand. Tevens zou een verlenging van de huur van het gebouw in Zoetermeer circa € 400.000 extra per maand hebben gekost.

Verbouwingskosten en niet-gebouwgebonden inrichtingskosten

In bijgaand overzicht zijn alle verbouwingskosten en de niet-gebouwgebonden inrichtingskosten die met de aanpassingen zijn gemoeid onder elkaar gezet. Dit overzicht is opgesteld op basis van rekeningen na oplevering van de vijfde verdieping op 19 maart 2004.

De investeringen in de inrichting moeten daarbij los worden gezien van de verbouwing. Het meubilair had hoe dan ook aangeschaft moeten worden. Voor meer informatie over de inrichtingskosten wordt verwezen naar het antwoord op vraag 9.

Verbouwingskosten

De verbouwingskosten komen neer op een bedrag van € 269.441,44 excl. BTW. Met de verwerking van de RGD ontwikkelingskosten (15,6 procent) en BTW komt het totaal uit op een bedrag van € 356.161,29 (zie bijlage voor het totale kostenoverzicht verbouwing en inrichting, inclusief bijkomende kosten). Aangezien het hier een onontkoombare functionele aanpassing betreft die onderdeel uitmaakt van de bouw en financiering van de Hoftoren waarvoor middelen reeds waren voorzien, zijn deze kosten gerechtvaardigd.

8. Hanteert de Rijksgebouwendienst dan wel het ministerie van OCW normen voor de inrichtingskosten van de werkkamers van bewindslieden? Zo ja, wat zijn deze normen en zijn die toegepast in dit geval?

Bij de inrichting van de kamers zijn door het departement van OCW maximum bedragen gehanteerd. Deze zijn gebaseerd op een door de directie Facilitair Bedrijf van OCW uitgevoerde benchmark bij vier andere departementen. Het maximum bedrag is vastgesteld op € 25.000 per werkkamer. Voor een overzicht van de niet-gebouwgebonden kosten per werkkamer wordt u verwezen naar de bijlage.

9. Deelt u de mening dat inrichtingskosten van 25.000 euro per werkkamer buitenproportioneel zijn?

Neen. Bij het aantreden van de OCW-bewindslieden in de kabinetten-Balkenende I en II is geen extra geld besteed aan de inrichting van de werkkamers van de politieke top, aangezien de verhuizing van het departement van Zoetermeer naar Den Haag toen voor de deur stond. De vervangingsinvestering van het reeds afgeschreven meubilair in Zoetermeer is uitgesteld om de nodige middelen te reserveren voor de inrichting van de Hoftoren.

10. Deelt u de mening dat een gemiddelde basisschool dolblij zou zijn met 25.000 euro aan extra inrichtingskosten?

Ja.

11. Welke verbouwings- en inrichtingskosten zijn er gemaakt voor de bewindslieden van het kabinet Balkenende-II?

Op 17 juli 2002 is het "Voorzieningenbesluit ministers en staatssecretarissen" van kracht geworden. In dit besluit is geen afzonderlijke normering opgenomen voor de verbouwings- en (her)inrichtingskosten. Navraag bij mijn collega-bewindslieden leert dat er inderdaad kosten zijn gemaakt voor de werkkamers van de bewindslieden van het kabinet-Balkenende II.

Voor de bij het ministerie van OCW gemaakte kosten wordt verwezen naar de antwoorden op de vragen 7 en 8. In de bijlage staan de kosten vermeld die de andere departementen hebben gemaakt. Hierbij wordt aangetekend dat bij het ministerie van V&W een als vergaderruimte ontworpen kamer definitief is omgebouwd tot kantoorruimte voor een bewindspersoon. Gebleken is immers dat het staatssecretariaat bij V&W een meer definitief karakter heeft gekregen. Als toelichting op de kosten van Defensie wordt vermeld dat het om twee kamers gaat in het rijksmonument Plein 4, die als ontvangstkamers annex werkkamers in gebruik zijn bij de bewindslieden van Defensie. De kamers zijn (gedeeltelijk) bouwkundig gerenoveerd en heringericht met meubilair dat in beheer is bij het Instituut Collectie Nederland. De inrichtingskosten bij BZK kunnen worden herleid tot persoonlijke wensen van de bewindslieden of het voldoen aan de arbeidsomstandighedennormen.

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Sybilla M. Dekker